

Van: [redacted]

Verzonden: 11-12-2025 14:27

Aan: [redacted] <[redacted]@edam-volendam.nl>,
[redacted] <[redacted]@edam-volendam.nl>

Onderwerp: update tijdslijn

Beste [redacted]

In de bijlage de nieuwe versie van de tijdslijn.

Toegevoegd: brief St. Etersheimerbraak met verzoek gesprek aan college. (23-05-2025)

Notulen gesprek St. Etersheimerbraak met Vincent en Angelique (23-06-2025)

Notulen gesprek De Breek met Vincent en Angelique (15-17-2025)

Ik probeer [redacted] nog te bereiken om meer over de erfgoeddeal te weten te komen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Beleidsmedewerker Sociaal Domein

W van der Knoopdreef 1, 1132 KN Volendam

Postbus 180, 1130 AD Volendam

T: (0299) 398 398

www.edam-volendam.nl

Gesprek beheerders bezoekerscentrum De Breek en gemeente d.d. 15-07-2025

Aanwezig:

namens de beheerders tevens ondernemers bezoekerscentrum De Breek:

█ en █,

namens de gemeente:

- portefeuillehouder kunst en cultuur Vincent Tuijp,
- portefeuillehouder toerisme en economische zaken tevens bestuurlijk opdrachtgever programma Waterfront Angelique Bootsman-Tol,
- kwartiermaker musea █,
- programmamanager Waterfront █ (verslag)

Na een kort voorstelrondje wordt het doel van het gesprek gedeeld, namelijk:
de verschillende rollen en posities van ieder;

- b. de ideeën die er bij de gemeente leven over het gebied Etersheimerbraakpolder;
- c. de verhouding stichting en beheerders.

█ is als kwartiermaker door de gemeente gevraagd om een advies te geven over de toekomstbestendigheid van de 3 musea van gemeente Edam-Volendam. De aanpak hierin is om eerst mee te lopen, en te kijken wat er gebeurt. Tijdens een brainstorm heeft █ kennis gemaakt met de beheerders van De Breek en afgesproken om op een ander moment verder te praten voer de toekomst van het bezoekerscentrum, de molen en Schooltje van Dick Trom.

De conclusie van dat gesprek voor █ was dat er verschillende onderwerpen zijn die los lijken te 'dwarrelen' en dat er sprake is van rollen die niet kloppen. De beheerders herkennen dit beeld.

Vervolgens heeft de gemeente █ gevraagd om vanuit een verkennerrol inzichtelijk te maken wat de mogelijkheden zijn in het nader tot elkaar brengen van de stichting Etersheimerbraak en beheerder van het bezoekerscentrum De Breek.

De vraag is of █ en █ zich daarin kunnen vinden.

Indien dat het geval is worden beide partijen gevaagd om bespreekpunten aan te dragen. Vervolgens wordt bekeken of men er met elkaar uitkomt dat wel dat we met elkaar weten waar we van mening verschillen. █ verwacht dat er twee gesprekken nodig zijn.

In essentie gaat het om vier concepten:

- de molen, als erfgoed
- museaal, schooltje van Dick Trom en Waterwolf
- gebiedsontwikkeling Etersheim
- ondersteunende horeca.

█ geeft desgevraagd aan dat het de beheerders vrij staat om andere scenario's in te dienen. En hij merkt tegelijk op dat er nu onderdelen bij elkaar zijn, waarbij de vraag is of die wel zo bij elkaar horen. Zo nee, dan moet je een gezonde route bedenken hoe dat dan anders wordt geprogrammeerd dan wel ontvlecht.

■■■■■ ■■■■ geeft aan dat de verhouding met de stichting is verslechterd en gejuridificeerd.

De beheerders beheren de molen, museum en het bezoekerscentrum. Zaken als wat er met de molen gebeurt raakt ook de beheerders. De beheerders zijn ook de huurders. De doelen en belangen van de beheerders zijn synchroon aan de statutaire doelen van de stichting. Het uitgesloten worden van gesprekken over de molen creëert argwaan en wantrouwen en voedt het idee dat men dingen aan het bespreken zijn die niet in het belang van de beheerders zijn.

Desgevraagd licht de gemeente toe dat de gemeente het doel van stichting Etersheimerbraak zoals omschreven in de statuten onderschrijft. En dat de gemeente ■■■■ ■■■■ heeft gevraagd om de beste manier te bedenken hoe invulling kan worden gegeven aan het doel. Beheerders geven aan dat zij zich kunnen vinden in de rol van ■■■■ ■■■■ Ook de beheerders kunnen zich vinden in het doel van de stichting.

De situatie is als volgt:

- de stichting heeft financiële moeilijkheden;
- de bestemmingen van de plek zijn niet op orde (zo noemt het omgevingsplan de bestemming maatschappelijk, loopt de bestemming verkeer erdoor heen en is het deels bestemming wonen);
- het bestuur van de stichting is een bestuur op afstand;
- in bestuur weinig kennis dan wel betrokkenheid wordt ervaren door de beheerders;
- beheerders hebben gefinancierd;
- beheerders betalen een forse huur;
- investeringen gedaan moeten worden;
- de Erfgoeddeal geen doorgang heeft;
- de molens en bezoekerscentrum 17 jaar zelfvoorzienend zijn geweest;
- het huidige aantal bezoekers per jaar op 25000 staat.

Met betrekking tot het budget dat de raad gereserveerd had voor de aanleg van de steiger in Etersheim geven de wethouders aan dat zij de raad het voorstel willen doen om het budget te behouden voor het gebied.

Afgesproken wordt dat ■■■■ ■■■■ op 16 juli 2025 laat weten hoe de betreffende afspraken georganiseerd gaan worden. Doelstelling is dat binnen 2 maanden duidelijkheid in de situatie is gecreëerd.

Toevoeging van de beheerders op het conceptverslag zoals de gemeente met beheerders heeft gedeeld met de vraag of het verslag de lading van het gesprek heeft gedekt d.d. 31-07-2025:

We hebben benoemd/besproken dat:

- Reeds bij aankoop van De Breek een concreet businessplan is gedeeld met Stichting Etersheimerbraak en door het bestuur onderschreven, aansluitend op hun statutaire doelen. De stichting vroeg destijds om uitbreiding van de publieksfunctie, met meer programmering en ruimere openingstijden en een lunchkaart.
- De financiële problemen van de stichting al sinds 2022 bij de huidige ondernemers bekend zijn en zelfs dateren van de coronatijd. De aangekondigde investeringen in het bezoekerscentrum bleken toen niet haalbaar.

- Herhaalde pogingen tot samenwerking vanuit de ondernemer niet zijn opgepakt. De ondernemer heeft eigen middelen ingezet voor bemiddeling om tot een betere samenwerking en governance structuur te komen, maar zonder opvolging vanuit het bestuur.
- Er door de ondernemer op eigen kracht en onderzoek een integraal gebiedsplan is ontwikkeld voor de Etersheimerbraak als waterrijk openluchtmuseum, met mandaat vanuit de stichting. Dit plan werd getoetst aan de omgevingsvisie en Waterfront-agenda en positief ontvangen.
- Voor dit plan is getracht subsidie te verkrijgen via de Erfgoed Deal. Helaas is dit niet gelukt omwille van de vele deelnemers en beperkte middelen van deze laatste ronde.
- Het bezoekerscentrum sinds oprichting een dragende rol heeft in publieksaanbod, erfgoededucatie en culturele programmering, en dus niet enkel ondersteunende horeca biedt.
- Ondernemers op 10 juli 2025 in de raad hebben ingesproken en een brief gestuurd waarin zij opriepen om steigersgeld in te zetten voor gebiedsontwikkeling, in plaats van het oplossen van financiële tekorten van de stichting. Het college bevestigde daarbij dat er géén gesprekken hebben plaatsgevonden tussen de gemeente, de Stichting Etersheimerbraak en de West-Friesche Molenstichting over toekomstige scenario's.
- De ondernemers geen structurele afhankelijkheid van subsidies zoeken, maar streven naar een exploitatiemodel waarbij 70-80% commercieel gedekt wordt.
- Stichting Het Laagste Hoogtepunt is opgericht om programmatie en maatschappelijke missie te borgen, en – indien nodig – ook het bezoekerscentrum te kunnen overnemen, gezien de stichting Etersheimerbraak heeft aangegeven dit niet langer te kunnen dragen.
- De ondernemer opereert als sociale onderneming (aangesloten bij Social Enterprise NL) met als hoofddoel maatschappelijke impact, en werkt daarin samen met Stichting het Laagste Hoogtepunt als één entiteit.
- Er een gedeelde wens bestaat om als partner van de gemeente op te treden binnen de gezamenlijke uitdagingen van deze tijd, in lijn met de Omgevingsvisie.
- Sinds de fusie van de Molen Stichting en Stichting Dik Trom per januari 2022 de focus van het bestuur meer bij het Schooltje van Dik Trom ligt, waardoor samenwerking en governance rond molen en bezoekerscentrum zijn verslechterd.
- De samenwerking tussen het bezoekerscentrum en molen in de vorm van de Expeditie Etersheim met het Schooltje juist wél goed functioneert. En het Schooltje als op zichzelf staande entiteit ook.

De ondernemers hebben hun zorgen uitgesproken over:

- De gebrekkige transparantie bij het stichtingsbestuur, waaronder een poging tot het organiseren van een aparte toekomstsessie zónder ondernemers tijdens het Erfgoed Deal-traject, wat leidde tot verwarring over het gebiedsplan en het mandaat.

- Het vitaliteitsonderzoek uit 2024 dat zonder betrokkenheid van ondernemers is uitgevoerd en incorrecte cijfers bevat. Verzoek tot inzage werd geweigerd.
- Het risico dat molen en bezoekerscentrum functioneel worden gescheiden, terwijl ze publiekelijk en conceptueel onlosmakelijk verbonden zijn.
- De governance-structuur en het niet-vitale businessmodel van de stichting Etersheimerbraak. De ondernemer betaalt al drie jaar €1800 p.m. aan huur, zonder onderhoud of perspectief op verbetering, wat ook de onderneming en de toekomstbestendigheid van het gebied onder druk zet.
- De ongelijkwaardige houding van het stichtingsbestuur, terwijl de exploitatie van de onderneming 72% van het exploitatiemodel van de stichting dekt.
- Het gebruik van steigergelden als onderhandelingsmiddel richting de ondernemer, hetgeen ook door het college als onwenselijk is benoemd.
- De rol en het mandaat van [REDACTED] J. Er is behoefte aan helderheid, mede gezien de historische betrokkenheid van de gemeente bij de oprichting van de stichting Etersheimerbraak. Tegelijk is er vertrouwen in [REDACTED] J als persoon, gezien zijn ervaring en opstelling en wordt zijn mandaat verder toegelicht door het college.
- De acute noodzaak om helderheid te creëren: zonder perspectief kunnen ondernemers niet verder investeren, partners binden of ontwikkelen. Na bijna 3 jaar investeren móét er iets gebeuren om uit deze impasse te geraken.
- Het vitaliteitsonderzoek uit 2024 dat zonder betrokkenheid van ondernemers is uitgevoerd en incorrecte cijfers bevat. Verzoek tot inzage werd geweigerd.
- Het risico dat molen en bezoekerscentrum functioneel worden gescheiden, terwijl ze publiekelijk en conceptueel onlosmakelijk verbonden zijn.
- De governance-structuur en het niet-vitale businessmodel van de stichting Etersheimerbraak. De ondernemer betaalt al drie jaar €1800 p.m. aan huur, zonder onderhoud of perspectief op verbetering, wat ook de onderneming en de toekomstbestendigheid van het gebied onder druk zet.
- De ongelijkwaardige houding van het stichtingsbestuur, terwijl de exploitatie van de onderneming 72% van het exploitatiemodel van de stichting dekt.
- Het gebruik van steigergelden als onderhandelingsmiddel richting de ondernemer, hetgeen ook door het college als onwenselijk is benoemd.
- De rol en het mandaat van [REDACTED] J. Er is behoefte aan helderheid, mede gezien de historische betrokkenheid van de gemeente bij de oprichting van de stichting Etersheimerbraak. Tegelijk is er vertrouwen in [REDACTED] J als persoon, gezien zijn ervaring en opstelling en wordt zijn mandaat verder toegelicht door het college.
- De acute noodzaak om helderheid te creëren: zonder perspectief kunnen ondernemers niet verder investeren, partners binden of ontwikkelen. Na bijna 3 jaar investeren móét er iets gebeuren om uit deze impasse te geraken.

Opmerkingen/Vragen:

- Wat wordt precies bedoeld met het woord "concepten"? Dit zou geïnterpreteerd kunnen worden als richtinggevend naar toekomstige scenario's maar dat is - denken wij - niet wat hier bedoeld wordt.
- We blijven enigszins vragen hebben bij de uiteindelijke doelen van de gesprekken. Zo wordt er beschreven in het verslag: Het nader tot elkaar brengen van de stichting Etersheimerbraak en beheerder van het bezoekerscentrum De Breek: dit kan wat ons betreft ook betekenen dat de gezamenlijke conclusie kan zijn dat een scheiding de beste oplossing is.

Gesprek Stichting Etersheimerbraak en gemeente Edam-Volendam 23-06-2025

Aanwezig:

namens de Stichting: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]

namens de gemeente: Vincent Tuijp, Angelique Bootsman-Tol, [redacted] en [redacted]

Het bestuur van de stichting (hierna afgekort tot het bestuur) heeft om een gesprek gevraagd met de wethouders die betrokken zijn bij de Etersheimerbraakpolder. Het bestuur heeft drie vragen dan wel opmerkingen;

1. De steiger in Etersheim gaat definitief niet door. Hoe kunnen die gelden ingezet worden voor het gebied?
 2. De ontwikkeling in programma Waterfront. Wat gaan we doen met de kustlijn, vanaf Etersheim, de molen en de opstallen van de breek. Wat kunnen de implicaties zijn als programma Waterfront daar een gezicht aan gaat geven idzv fiets-en wandeltoerisme (bv elektrische oplaadpunten) ; of hou je het zo minimaal dat het niet te exploiteren is.
 3. Verstoorde verhouding bestuur stichting Etersheimerbraak en beheerders van bezoekerscentrum De Breek. Wat is de rol van de gemeente hierin? Op welke manie kan de gemeente helderheid geven voor verdere gesprekken met bestuurders en beheerders?.
- Door alle onzekerheid weet het bestuur niet goed wat te doen.

Er is een restant van het bedrag (ongeveer) €290.000,- dat nu nog gelabeld is aan de steiger Etersheim. Op dit moment is een raadsinformatiebrief (RIB) opgesteld die nog langs het college moet met betrekking tot de . In de RIB staat het voorstel om het resterende budget van de steiger of een deel daarvan in te zetten in de gebiedsontwikkeling rondom Etersheim.

Vanuit de omgevingsvisie en programma Waterfront is er aandacht voor het cultureel erfgoed in dit gebied. Het gebruik van het waterfront moet in balans zijn. Een andere ambitie is waterfront verbinden. Binnen het programma zijn we concreet aan het maken wat de ambities betekenen voor deelgebied Zeevang. Het is niet de bedoeling dat het toerisme veel stijgt. De rust, openbare ruimte, natuur en het landschap blijven leidend in de toeristische ontwikkeling. Zeevang blijft een kleinschalige en rustige bestemming, waar toerisme de natuurlijke en agrarische omgeving versterkt in plaats van verdringt. Het cultureel erfgoed blijft behouden. De ambitie is om deze verhalen toegankelijker en beleefbaar maken.

Het bestuur geeft aan dat de beheerders graag willen weten wat de groeimogelijkheden zijn van het bezoekerscentrum. Wat verstaan we bijvoorbeeld onder een goed bezoekerscentrum? De beheerders hebben een visie. De gemeente geeft aan dat zij bij het indienen van de aanvraag om de Erfgoeddeal eerst klein wilde inzetten en niet mee wilde gaan in de visie van beheerders. Door de emotionele reactie van beheerders heeft zij er vervolgens voor gekozen om de aanvraag groter te maken met het risico dat de omvang te groot werd en de aanvraag geen positief oordeel zou krijgen. Alle mogelijkheden zijn daarbij ingediend. De aanvraag heeft geen positief oordeel ontvangen. Dit traject is dan om die reden afgesloten.

[redacted] heeft vanuit zijn rol als kwartiermaker (toekomstbestendigheid musea Edam Volendam) gesprekken gevoerd met het bestuur van de Stichting ETH en met de beheerders (horeca en aanverwante).

Het idee is om de kwartiermaker in gesprek te laten gaan samen met bestuur en beheerders over rol en positie en de conceptuele uitgangspunten van het gebied (erfgoed, gebiedsontwikkeling, musea

en ondersteunende horeca. Indien de raad besluit het budget van steiger Etersheim te labelen aan gebiedsontwikkeling Etersheim (zoals wordt voorgesteld in de RIB en kadernota) kan dit ook onderwerp van gesprek worden. De regie hiervan ligt bij de gemeente.

Het bestuur geeft aan dat het bezoekerscentrum gericht is op Zeevang en niet alleen op Etersheim. De stichting heeft geen eigen middelen en het achterstallig onderhoud van de opstallen is heel groot. De stichting vraagt of onderzocht kan worden om een deel van het budget steiger Etersheim te gebruiken voor het bezoekerscentrum. De gemeente meldt dat vanwege het risico op verboden staatssteun zij verwacht dat zij weinig kan betekenen met betrekking tot de opstallen. Dit vraagt wel om definitief uitzoeken. De gemeente heeft belang bij de museale en educatieve kant van het cultureel erfgoed en zij wil daarnaast de verbinding in het waterfront verbeteren. Denk aan bijvoorbeeld fietsoplaadpunten.

Verder geeft het bestuur aan te onderzoeken of het onderhoud van de molen voortaan ondergebracht zou kunnen worden bij de stichting West Friese Molens. De stichting is eigenaar van de molen en ontvangt gelden voor onderhoud. (De molen is tevens een rijksmonument.)

Het volgende wordt afgesproken:

- 1) Het college nodigt beheerders uit voor een gesprek;
- 2) De raadsinformatiebrief voor behoud gelden voor gebied Etersheim wordt gedeeld met de stichting;
- 3) Indien mogelijk wordt er met 3 partijen gekeken naar hoe het budget ingezet kan worden voor het gebied. De intentie van college is om het budget steiger Etersheim in te zetten voor gebied (dit is nog afhankelijk van raad). Gemeente is eigenaar en regiehouder van de gelden.

Tijdsloop Gemeente Etersheimerbraak

December 2023

- Opdracht Atlas Research: onderzoek professionaliteit en vitaliteit van de musea (zie bijlage)

Oktober 2024

- Bespreken eindverslag met musea
- Geld vrijgemaakt begroting 2025 voor kwartiermaker (vervolg Atlas Research)

2024

- Exploitanten nemen initiatief om gemeente te betrekken bij Erfgoeddeal-traject, waarin erfgoed als katalysator dient voor een gebiedsopgave waarin molen, bezoekerscentrum en landschap onlosmakelijk zijn verbonden. Hier weet (Waterfront) meer vanaf.

2025

- Erfgoeddeal wordt beëindigd Hier weet (Waterfront) meer vanaf.

Mei 2025

- 23-5-2025: Verzoek St. Etersheimerbraak gesprek met college (zie bijlage brief)
- Start gesprekken kwartiermaker met de drie musea, waaronder Stichting Etersheimerbraak. Hieruit volgt al snel de problemen waarin de Stichting verkeert. krijgt vanuit de gemeente opdracht om met zowel de bestuurders van de stichting als de beheerders van het bezoekerscentrum in gesprek te gaan en een advies te maken.

Juni 2025

- 23-6-2025: Gesprek st. Etersheimerbraak en wethouder Tuijp en Bootsman (zie bijlage)

Juli 2025

- 15-7-2025: Gesprek beheerders De Breek en wethouder Tuijp en Bootsman (zie bijlage)

Oktober 2025

- Verslag en advies Etersheimerbraak (zie bijlage: verslag en advies ETB vs2)
- Opdracht aan Public Value gegeven om business case te beoordelen (zie bijlage)

December 2025

- Opleveren business case Public Value (zie bijlage)

Aan de wethouders; Vincent Tuijp en Angelique Bootsman

cc. [redacted] J, [redacted] J

Stadskantoor

W. van der Knoopdreef 1

1132 KN Volendam

Warder, 23-5-2025

Geachte wethouders,

Het bestuur van de Stichting Etersheimerbraak bevindt zich in zwaar weer. De financiële situatie is onhoudbaar en de relatie met de beheerders van het bezoekers centrum staat onder grote druk. Wij kunnen onze doelstelling wat betreft het behouden en beheren van de Etersheimerbraak onvoldoende invulling geven. Deze situatie is zodanig ernstig dat wij op zeer korte termijn met u hierover in gesprek willen. Wij zijn eveneens in overleg met de door u aangestelde interim/kwartiermaker [redacted] J. Zijn inzet stellen wij zeer op prijs maar wij zijn van mening dat bestuurlijke afstemming nu een absolute noodzaak is. Wij vertrouwen er op dat u gehoor geeft aan ons verzoek en wij op korte termijn een uitnodiging mogen ontvangen.

Met vriendelijke groet,

[redacted] J

Voorzitter

[redacted] J

secretaris

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen